

Savinauhaa

Reflektioiva essee

Johanna Martiskin / 2024

Ceramics Laboratory / MUO-E5041

Olen aina pitänyt pienistä asioista. Niissä on paljon kauneutta. Kämmenelle sopivassa esineessä on jotakin tavattoman miellyttävää, etenkin kun kyse on keramiikasta. Pieni koko voi liikuttaa, mutta myös vaikuttaa. Pienuudessa on myös jotakin hyvin samaistuttavaa ja inhimillistä; universumimme kaikkeudessa ihminenkin kokee olevansa pieni. Ajoittain pienet asiat unohtuvat ja katoavat, mutta usein niiden merkitys myös korostuu kun tarkastellaan muistoja tai elämän merkityksellisiä hetkiä. Lukiessani Harri Kalhan tekstiä *Suuri on kaunista? Monumentaalisuuden haasteet ja utopiat*, huomasin Kalhan pohdinnoissa paljon tuttua. Olen pohtinut pienuutta ja sen merkityksellisyyttä jo pidemmän aikaa, ja teema toistuu jollain tavalla miltei kaikissa töissäni. Hakeudun aina pienen äärelle. En sen vaatimattomuuden vuoksi, vaan sen kauneuden. Suurten elementtien ja esineiden luominen silkasta suuruuden ja vaikuttavuuden ilosta tuntuu itselleni teennäiseltä suorittamiselta. Pienestäkin saa halutessaan suurta – toistamalla.

Kenties pienuuden voima piileekin toistossa – yksittäinen tiili piirtää rakennuksen julkisivun ja pieni muisto palaa mieleen kerta toisensa jälkeen merkityksellisempänä. Pienet asiat ovat rakennuspalasia, joista toisto ja sen erilaiset rytmit muovaavat jotakin suurempaa. Olen pohtinut toiston merkitystä erityisen paljon Milla Ahti-Kotilaisen tiiliä ja arkkitehtuuria käsitelleen luennon jälkeen. Olen elänyt valtaosan elämästäni tiilien ympäröimänä, tiilisessä kodissa ja tiilisissä kouluissa. Materiaali on ollut aina liian lähellä, liian tuttua ja liian toistuvaa. Luennon jälkeen tunnen silmiäni avautuneen; kuinka niin yksinkertaisella elementillä voidaankaan luoda niin suurta variaatiota. Toisto ja rytmi olivat asia, johon kiinnitin huomiota myös vierailullamme Geberitin tehtaalle. Loputtomissa lavaaari- ja pönttöriveissä oli jotakin kovin miellyttävää – esineet irtautuivat todellisesta olemuksestaan ja muuntautuivat rakennuspalasiksi.

Heti kurssin alettua haaveissani oli valmistaa jonkinlainen roikkuva elementti, jossa pienet keraamiset koukut linkittyisivät toisiinsa pysty- ja vaakasuunnassa muodostaen rytmikkään, verhomaisen rakenteen. Keraamisten palasten pieni koko ja niiden toisto olivat työn ideoinnissa vahvasti läsnä. Hain muotoon inspiraatiota erilaisista kudotun ja neulotun kankaan sidoksista ja kuvioinneista. Vietin paljon aikaa Anni Albersin *On Weaving* (2017) kirjan parissa, ihastellen ja luonnostellen erilaisia silmukoita, sidoksia ja koukkuja. Albersin tavassa tarkastella kudontaa on jotakin samaa kuin tavassamme puhumme keramiikasta. Materiaalisuus, tuntu, ihmisen kosketus ja luova ongelmanratkaisu ovat avainasemissa. Harri Kalha puhuu tekstissään suuren koon logistisesta haasteellisuudesta, mutta myös pieni koko luo keramiikan työstölle omat haasteensa ja vaatii ratkaisussaan luovuutta. Pieni koko vaatii tarkkuutta ja suunnittelua, ja oman työni kohdalla ohuiden, sirojen koukkujen valmistus osoittautui haasteelliseksi. Tekninen toteutus herätti kysymyksiä ja pienikin virheliike sai koukut särkymään työstön eri vaiheissa tekotavasta riippumatta.

Soetsu Yanagi käsittelee tekstissään *Seeing and knowing* parillisten ja parittomien numeroiden taidetta. Ajatus viittaa länsimaisen täydellisyyttä tavoittelevan taiteen ja japanilaisen epätäydellisyyttä kunnioittavan taiteen eroihin. Ajatuksen taustalla on kokemus siitä, että todellinen kauneus elää epätäydellisyydessä. Kyse ei ole täydellisyyden ja epätäydellisyyden kaksinaisuudesta, vaan epätäydellisyydellä viitataan luonnolliseen, jokapäiväiseen ja muodoltaan vapaaseen kauneuteen. Kauneuden ei tarvitse olla hiottua – se voi vain olla. Jollain tapaa tämä ajatus resonoi vahvasti oman prosessini kanssa. Hajoilevat kourut ja niskuroiva savi yrittivät kommunikoida halustaan olla sitä mitä ne ovat; kiemurtelevaa savinauhaa, poimuja, pinoja ja mutkia. Kauniita itsessään. Savi muistaa muotonsa vaikka pakottaisin sen uuteen. Sen vapaudessa valita oma muotonsa on jotakin kiehtovaa. Voinko ottaa itse roolin johdattelijana kahlitsijan sijaan?

Yanagi kirjoittaa tekstissään myös *Muji*:sta, jolla viitataan savimassan itsensä kauneuteen ilman erillistä väriä, kuvioiteja tai lasitteita. Haaveilin projektini alkumetreillä valmistavani kourut erilaisista savimassoista luonnollisen väri- ja tekstuurikirjon saavuttamiseksi, mutta päädyin lopulta lasitteisiin. Selatessani kurssin aikana ottamiani valokuvia palasin yhä uudelleen KWUMI:in vierailulla ottamiini kuviin Mallu Järkän kidelasitetuista seinälaatoista. Kirjan *Kantava Maa* (2020) johdannossa viitataan kokemukseen siitä, että keramiikan laboratorioissa voi tuntea olevansa eräänlainen nykypäivän alkemisti. Tunnistan tämän kokemuksen itsestäni lasitteiden kanssa. Metallioksidien värjäämillä lasipinnoilla tanssahtelevat maankamaran komeetat ja tähtipöly. Yanagin tapa käsitellä *Muji*:a herätti minussa ristiriitaisia tunteita, sillä siinä missä ymmärrän värienkäytön ja kuvioinnin hienovaraisuuden kauneuden ja puhtaan, lasittamattoman savimassan ihailun, en täysin käsitä tekstistä tihkuvaa arvottamista. Onko lasittamaton esine lasitettua arvokkaampi? Omalla mittapuullani molemmilla on paikkansa keramiikan kauneuden kirjolla. Lasitteet kumpuavat samasta maasta kuin niiden alla lepäävä massa.

Kurssin vierailut, luennot ja tekstit ovat avanneet ovia erilaisiin pohdintoihin ja oivalluksiin toiston ja rytmin merkityksistä, sekä pienuuden ja epätäydellisyyden kauneudesta. Ne ovat johdatelleet projektiani suuntaan, jossa olen alkanut ihastelemaan sattumanvaraisesti kipsilevyille muodostuvia savinauhoja. Kenties savinauha itsessään on rakennuspala, joka vain muuntautuu erilaisiin muotoihin saven omasta tahdosta, luoden variaatiota ja toistoa. Minun tehtäväkseni jää kutoa palasista rytmi.